

Wijnranken in de polder: opkomst van de noordelijke wijn

De Nederlandse wijngaard rukt op. Echter, veel wijnboeren kunnen hier niet leven van de productie en moeten het hebben van extra inkomsten

Caitlin Stoker
Amsterdam

Idyllische taferelen met wijngaarden zijn allang niet meer alleen weggelegd voor schattige buitenlandse dorpjes. Nederland bouwt gestaag aan een eigen wijntraditie, met grote wijnhuizen in Limburg, Noord-Brabant en Gelderland. En zelfs in Noord-Nederland, waar de temperatuur doorgaans iets lager ligt, rukt de wijngaard op.

In het oosten van Groningen, bij Nieuwolda, ligt de boerderij van Wirtjo Molema, omringd door gaarden met kersen en peren. Een oase in de eindeloze velden waar de wind vrij spel heeft. Het is een warme middag in augustus, de bladeren aan de perenbomen hangen er dorstig bij.

Molema (59), een geboren Groninger, staat in een fluorescerend groen shirt en korte broek in de omgewoelde gaard van zijn uit 1867 stammende boerderij. Samen met zijn zoon legt hij slangen aan voor bewatering: 'Het is een goede zomer voor wijn, maar peren hebben meer water nodig.'

Akkerbouwer Molema is een echte fruitman. Hij begon in 1992 met de verbouw van appels. Inmiddels runt hij zestien hectare landbouwgrond met zijn zoon en dochter. Ze verbouwen appels, peren, kersen en pruimen. Een kilometer verderop staat zijn eerste boerderij. In 2004 kocht hij 'Ol Diek' erbij, om een landwinkel van te maken waar hij zijn eigen producten kon verkopen.

Rondom Ol Diek ligt drie hectare grond. Molema probeert iets bijzonders om mensen naar zijn winkel te trekken: 'Bij de andere boerderij had ik wijndruiven tegen de muur. Prachtig mooie planten.' Molema is zelf een wijnliefhebber en het idee om wijndruiven te verbouwen is geboren.

In 2006 gaan de eerste wijnstokken de Groningse klei in — één hectare, met druiven voor witte en rode wijn. Van aanplanting tot de eerste flessen met wijn duurt het drie jaar. In 2009 heeft de familie Molema de eerste 'Ol Diek'-wijnen in handen.

Een hectare wijnranken is goed voor zo'n drieduizend tot vierduizend flessen wijn. Naast witte en rode wijn produceert hij ook rosé en Grossecco, Groningse

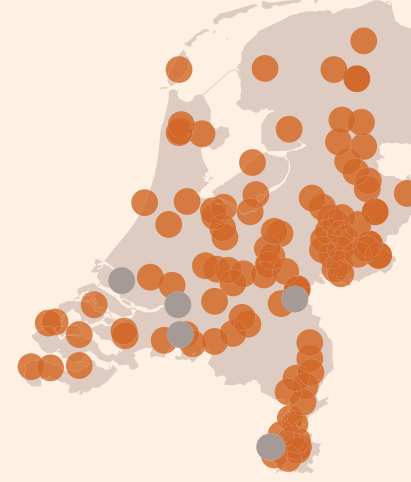

Nederland wijnland
De Nederlandse wijngaard heeft zich over het hele land verspreid.

Voor 1997

2018

Bron: © FD | EH | Wijn en Wijngaard

De wijngaard van Wirtjo Molema in het oosten van Groningen.

FOTO'S: CAITLIN STOKER

prosecco. Molema heeft er plezier in: 'De eerste oogst ging vlot weg. Een streekproduct verkoopt leuk.' Vervolgens beplanten ze ook de overige twee hectare met wijndruiven.

Wijndomein Ol Diek is een van de noordelijkste wijngaarden in Nederland.

De opmars noordwaarts is mogelijk gemaakt door druivenrassen die minder zonuren nodig hebben. Ze hebben een kortere rijpingstijd dan klassieke druivenrassen, en dat is ideaal voor Noord-Europa.

Al gedijen ze ook bij warmte. Door de

zonnige weken loopt de productie drie weken voor op schema. Hoe meer zon, hoe rijper de druif en hoe hoger het suikergehalte. 'Nu het laatste stukje nog, de smaak wordt in de laatste weken voor de oogst in oktober bepaald', zegt Molema.

De wijnproductie in Nederland groeit sinds 2000 flink. In 2011 werd de grens van honderd wijngaarden gepasseerd. Volgens Dik Beker van de Vereniging Nederlandse Wijn Producenten komt dit ook doordat de nieuwe druivenrassen meeldauw-resistent zijn. Beker had zelf een grote wijngaard in de Betuwe. Zijn zoon heeft deze overgenomen. 'In Nederland zijn er nu ongeveer 150 commerciële wijnboeren, goed voor 1,1 miljoen flessen wijn.' Nederland importeert jaarlijks meer dan 550 miljoen flessen wijn.

'Vanaf welke grootte een wijngaard rendabel is, is niet helemaal duidelijk. Mijn zoon heeft zes hectare gaard en kan ervan leven', zegt Beker. Volgens hem moeten veel wijngaarden het hebben van de extra inkomsten uit 'agrotourisme', zoals rondleidingen, proeverijen, dine-

ren in de wijngaard en bruiloften.

Ook Molema kan niet van de wijnproductie leven. En de mogelijkheden voor agrotourisme zijn beperkt in Oost-Groningen. 'Er is één camping in de omgeving. Als de bouwvak begint, gaan de restaurants in de omgeving juist dicht.'

Na de eerste grote oogst had Molema wilde plannen. De fruitteler wilde nog verder uitbreiden. 'De pluk is kostbaar. Wij werken niet met vrijwilligers en personeelskosten komen ieder jaar terug. Met twintig hectare wijndruiven wordt mechanisch oogsten rendabel. Gelukkig ben ik op tijd tot inkeer gekomen.'

Want meer wijngaard betekent ook meer afzet. En daar zit juist het probleem. Na de eerste oogst van drie hectare kreeg Molema een grote klant, maar na twee jaar stopte die klant ermee. Molema was te duur. 'Ieder restaurant dat we benaderen vindt het een mooi streekproduct. Maar de inkoopprijs is te hoog.' Die ligt tussen de € 4,50 en € 5. Buitenlandse wijnen zijn veelal de helft goedkoper. 'Zelfs met twintig hectare ko-

men we niet bij die prijs in de buurt.'

Molema vraagt zich af of er voldoende afzetmarkt is voor alle Nederlandse wijnboeren. Daarbij speelt ook de noordelijke cultuur mee. 'Mensen hier zijn geen wijndrinkers. Wij zijn niet zo bourgondisch.'

Wat hij zich naar eigen zeggen niet heeft bedacht, is dat je boer, wijnmaker én marketeer moet zijn. 'Wij zijn het ge-

woon gaan doen, zonder veel plannen te maken. Achteraf gezien misschien niet zo handig.'

Molema is inmiddels terug naar twee hectare wijndruiven. Hij steekt zijn energie toch liever in fruit. 'We hebben een hectare gerooid en kersen geplant. Kersen is goed werk. Een week na de pluk heb je geld in je zak.' Bij wijn gaat er een jaar overheen voordat je de eerste flessen kunt verkopen.

Waar andere wijngaarden Duitse bedrijven inhuren voor het persen en bottelen, investeerden de Molema's flink in de nodige apparatuur. 'We willen het gelijk goed doen. Dat vind ik mooi.' De familie weet niet hoe lang ze doorgaat. Door de grote investering bekijken ze het per jaar. 'Het is zonde, maar je moet realistisch zijn.'

Als Molema zijn leven over kon doen, zegt hij, werd hij wijnbouwer. 'Ik vind niets mooier dan druiven verbouwen en wijn maken. Maar het is een afweging tussen de liefde voor wijn en hoe rendabel die is.'

Noordelijke wijnen

Wijnbouw is van oorsprong mogelijk tussen de 30e en 50e noorder- (en zuid-) breedte. De combinatie van zachte winters en warme zomers is niet te veel neerslag is ideaal voor de wijnproductie.

Het suikergehalte van een druif wordt door het aantal zonuren bepaald. Dit heeft ook invloed op het alcoholpercentage: tijdens de vergisting van de druif zet suiker zich om in alcohol.

De grootste uitdaging voor noordelijke wijnboeren is om een niet al

te zure wijn te maken. Door de introductie van druivenrassen met een kortere rijpingsperiode is dit makkelijker geworden.

De noordelijkste commerciële wijngaard ter wereld ligt op de 59ste breedtegraad in Gvarv in Noorwegen, zo'n 200

kilometer ten zuidwesten van Oslo. Gvarv is de Noorse appelproductiehoofdstad. In 2008 zijn de eerste ranken met wijndruiven van de Lerkakasa wijngaard geplaatst. Door de hoge ligging, 100 meter boven zeeniveau, krijgen de druiven voldoende zon.